

Mărturisesc că, înaintea întâlnirii cu Vilho Suvola, actor al Teatrului Național din Helsinki și președinte al Asociației Finlandezo-Române, poposit pentru scurtă vreme în țara noastră, cunoștințele mele despre teatrul finlandez erau destul de reduse. Mă așteptam, de asemenea, ca și informațiile oaspetelui nostru asupra teatrului românesc să fie la fel de limitate. Dar...

— Cunosc și apreciez teatrul românesc, mi-a spus Vilho Suvola. Apoi, rîzînd, adăugă: Desigur, exagerez. De fapt, cunosc pe unul dintre cei mai prețuiți dramaturgi romîni și una dintre cele mai reprezentative lucrări ale sale. Ați ghicit, de bună seamă: e vorba de Caragiale și *O scrisoare pierdută*, care se joacă în Finlanda. Cu prilejul vizitei mele în țara dumneavoastră, sper să pot cunoaște mai de-a-proape aspectele semnificative ale peisajului teatral românesc.

— Am dori, la rîndul nostru, ca, folosindu-ne de acest prilej, să aflăm unele date în legătură cu miș-

careea teatrală finlandeză și mai ales cu Teatrul Național.

— Bănuiesc că o relatare statistică nu va fi în măsură să vă mulțumească. Voi menționa, totuși, că în Finlanda ființează 33 de teatre profesioniste subvenționate, dintre care patru de limbă suedeză. Cele mai vechi teatre sînt Teatrul suedez din Helsinki, înființat în 1860, și Teatrul Național finlandez, creat în 1871. Pare ciudat, dar Finlanda a cunoscut pentru întîia oară o mișcare teatrală profesionistă, organizată, datorită suedezilor. De altfel, în țara noastră trăiește o numeroasă populație suedeză, ceea ce explică existența teatrelor de limbă suedeză.

În mare măsură, lipsa unei activități teatrale profesioniste autohtone se datora inexistenței unei dramaturgii naționale. De aceea, actul de naștere al teatrului finlandez n-a putut fi semnat decît o dată cu apariția lui Alexis Kivi, primul nostru dramaturg național, și în special după ce acesta creează în 1869 cunoscuta sa dramă de inspirație biblică, *Lea*. Trei ani mai tîrziu, din inițiativa lui Kaarle Bergbom, se reunesc cîteva formații de amatori, fundîndu-se Teatrul Național finlandez. La început, pe scena noului teatru spectacolele de dramă alternau cu cele de operă. Abia în 1911, o dată cu înființarea Operei finlandeze, Teatrul Național a rămas un domeniu exclusiv al repertoriului de dramă.

În ceea ce privește repertoriul, preferința pentru dramaturgia originală caracterizează întreaga activitate a teatrului, de la începuturile sale, și fără îndoială că ea a stimulat în cea mai mare măsură nașterea unei dramaturgii autohtone. Firește, mi-ar fi cu neputință să citez toate piesele jucate de-a lungul anilor. Dar în repertoriul permanent al teatrului figurează și astăzi *Lev*, *Cizmarii cătunului* și *Cei șapte frați*, toate trei de clasicul Alexis Kivi, alături de piesele unor dramaturgi contemporani, ca : Talvi Jussi, Arvi Kivimaa (autorul unei piese mult apreciate : *Ziua de naștere*), Rislakki Ensio sau Turya Ilmari.

Teatrul oferă în fiecare stagiune 10—12 premiere, dintre care 4—5 cu piese finlandeze. Restul repertoriului este format din piese ale dramaturgiei clasice și moderne străine. Aristofan, Shakespeare, Sheridan, Schiller, Gogol, Dostoievski, Ibsen, Strindberg figurează foarte des pe afiș. Dintre moderni, s-au reprezentat, mai ales în ultimii ani, *Ciocîrlia* și *Antigona* de Anouilh, *Tîrfa respectuoasă* de Sartre, *Urăjitoarele din Salem* de A. Miller, *Menajeria de sticlă* de Tennessee Williams și *Opera de trei parale* de Bertolt Brecht.

— Spre ce teme se orientează de preferință dramaturgia finlandezi ?

— Dramaturgii noștri scriu foarte mult. De aceea, este foarte greu să faci o clasificare judicioasă a temelor dezbătute. În tot cazul, se resimte o vădită preferință pentru temele sociale. Opera unuia dintre cei mai de seamă dramaturgi finlandezi, Hella Wuolikoji, elevul și colaboratorul lui Brecht, împreună cu care a scris cunoscuta piesă *Domnul Puntila și servitorul său*, modificată ulterior de Brecht, ilustrează deplin această tendință spre problematica socială. Ciclul său de piese *Niskavuoren Naiset* (Femeia din Niskavuoren), *Niskavuoren Leipa* (Pîinea din Niskavuoren) și *Niskavuoren Emanta* (Doamna din Niskavuoren) oferă o inagine cromatică a realităților sociale din Finlanda. Trilogia dramatică a lui Hella Wuolikoji, înscrisă de mulți ani în repertoriul Teatrului Municipal din Helsinki, nu constituie singurul exemplu de acest fel.

Dintre piesele mai recente, voi cita *Surorile* de Valentin Corell, distinsă cu premiul I la Concursul de artă dramatică al țărilor scandinave. Mă voi limita la piesele citate, dar șirul lor e mult mai lung.

— Intrucît ați pomenit de Concursul de artă dramatică al țărilor scandinave, ale cărui ecouri au ajuns pînă la noi, am dori să ne precizați obiectivele sale.

— Concursul, consacrat în exclusivitate textelor dramatice, urmărește în primul rînd o mai bună cunoaștere între țările scandinave. În al doilea rînd, el oferă teatrelor

Scene din spectacolele : „Opri“ de K. Mäntyla, „Logodna“ de Alexis Kivi, „Tirri, pescarul“ de K. Mäntyla (Teatrul Muncitoresc Tampere).

scandinave prilejul să-și reîmprospăteze repertoriul cu cele mai reprezentative lucrări ale dramaturgiei nordice. Juriul Concursului, format din scriitori, critici, oameni de teatru din toate țările participante, citește textele dramatice trimise și, an de an, selecționează cele mai valoroase piese, pe care, ulterior, diversele teatre scandinave le montează. Astfel, datorită Concursului, între statele noastre se asigură o circulație a creației dramatice. Anul trecut, piesa lui Valentin Corell, premiată la Concurs, a fost inclusă și în repertoriul teatrelor suedeze și norvegiene.

— *În afara activității artistice desfășurate pe scena Teatrului Național, depuneți și o muncă pedagogică la Școala de Artă Dramatică. Ne-ar interesa câteva amănunte, privind formarea tinerelor cadre de actori și regizori.*

— În Finlanda funcționează o singură școală de artă dramatică, Conservatorul. Ea este absolvită anual de 30 de elevi, dintre care 26 de actori și 4 regizori. Cursurile durează trei ani, elevii parcurgând în afara cursurilor privitoare la pregătirea lor strict profesională, diverse cursuri teoretice, ca : istoria literaturii, istoria teatrului, estetica ș.a. În primii doi ani, elevii actori și regizori lucrează în clase comune. În ultimul an, ei se despart. Absolvind Conservatorul, elevii dau un examen, în cadrul căruia prezintă spectacolele lucrate fie cu maeștrii lor, fie cu elevii regizori. Examenul este urmărit de directorii tuturor teatrelor, care își aleg cu acest prilej cadrele necesare. După angajarea în teatru, viitorul actor sau regizor trece printr-un stadiu de ucenicie, care durează doi ani. În acest timp, el se acomodează cu viața teatrului, capătă obișnuința scenică și deprinderea de a juca în cadrul unui colectiv de actori cu experiență.

Discuția cu Vilho Sïvola fu întreruptă de soneria telefonului.

— Trebuie să plec la teatru, *se scuză el*. Încerc în timpul scurtei mele șederi în România să vizionez cât mai multe spectacole. Din păcate, din lipsă de timp, numărul lor nu va fi prea mare, dar... îmi voi îndeplini dorința cu alt prilej. Sper să revin cât de curînd în țara dumneavoastră !

V. D.